

אלישבע האשה היחידה שמשנה דיין אירח לה לחברה. יחסיו הממושכים עם רחל רבינוביץ—כורס, לא נותקו באותה תקופה.

המשכימים קום שנסעו ברכבם בדרך חיפה, בואכה לתל-אביב, יכלו לראות לעיתים מזומנות את מכוניתו של שר-הבטחון דוהרת במהירות, תוך אי-הקפדה על כמה מכללי הזהירות בדרכים. באותם ימים היה כמעט מסלול אחיד למכוניתו של שר-הבטחון. הוא היה עוצר ליד ביתה של רחל כורס, באחד הרחוקות ביותר בצפון תל-אביב, אוסף אותה ומסיע אותה למקום עבודתה. משם היתה מכור גית השרד של שר-הבטחון יוצאת לרחוב

השורה הראשונה

זוהי תמונה נוספת מסדרת התמונות ש"צולמו על-ידי "העולם הזה" ב"כנס הסינרמה" ביולי 1969, אשר דיבר שר-הבטחון, נפתלי לביא, אמר עליה, כי אלו הן תמונות פוטומונטאז'. משמאל לימין: דוד בן-גוריון, אהוד אבריאל, גד יעקבי, משה דיין, זוג לא מזוהה, אלפרדה ברשל ואלישבע צ'יזס.

שבע בפאר את יום הולדתה. לכבוד ה"מאורע" אף הגיש לה משה דיין שי: צילום שלו עם החימה, כדרך שנהגים לעשות אלילי הבד והזמר. אגב, נקודה זו ראויה לציון. בכל תקופת יחסיהם, נהגו משה ואלישבע להעניק זה לזו וזו לזה מתנות. אלישבע היתה נהגת לקנות לו תכשיטים, בעיקר כאלה המשייבים ביהלומים. כך, למשל, הזמינה עבורו פעם בחנות תכשיטים חפתים משור בצים יהלומים בתוספת היתה טבועה תמור נתנה. היא היתה גם מעניקה לו במתנה בגדים. כמה מה"אקטים" העשויים מעור, בהם נוהג דיין ללכת בשנים האחרונות, הם מתנותיה של אלישבע. באחד מימי הולדתו שלחה לו זר פרחים שמחירו היה 90 ל"י.

גם דיין נהג להעניק לאלישבע מתנות: תמונותיו עם הקדשות, וספרים ב"הוצאת מערכות או משרד-הבטחון.

ביתר קלות לעיסוקיו האחרים; ברגע ש"העיסוקים השוליים מתחום החיים הפרטיים של השר, הם ההופכים לעיסוק המרכזי סביבו טובבת מרבית פעילותו, מתעוררת מאליה השאלה אם שר זה מסוגל למלא את התפקידים המוטלים עליו. יתכן ומשה דיין הוא גאון כזה, בניגוד לשרים אחרים בממשלת ישראל, שהצליח לארגן סביבו חבר עוזרים מוצלח כל כך, עד שנוכחותו אינה דרושה כלל למשרד-הבטחון, כיוון שמרבית העבודה המוטלת על השר נעשית בידם.

אם אומנם כך הדבר, והעוזרים הם כה מוצלחים עד שהם מסוגלים לנהל את משרד-הבטחון גם ללא השר, לשם מה הייב דווקא הוא ולא אחר לשאת בתואר שר-הבטחון? מה עוד שהוא שר-הבטחון אמה בשורה הראשונה. דיין, שישב במרחק כמה מושבים נהן, לא הראה כל סימן שהוא מכיר אותן. זהו קטע מהשיחה:

אלפרדה ברשל (אמה של אלישבע מרימה את השפופרת): הלו... דיין: אפשר לדבר עם אלישבע? **אלפרדה**: מי מדבר? **דיין**: משה דיין... **אלפרדה**: רק רגע. **אלישבע**: הלו, כן? **דיין**: אלישבע, מה שלומך? **אלישבע**: ככה, מה שלומך? **דיין**: אני רואה שאמא שלך לפני שהיא שואלת מי מדבר, לא נותנת את הטלפון. **אלישבע**: נכון, היא קיבלה הוראות.

דיין: ממי? **אלישבע**: נו, ממי! ממי היא יכולה לקבל הוראות? **דיין**: נשאת את המול עד הסוף שם? (הכוונה לכנס הסינרמה). **אלישבע**: כן! בטח! **דיין**: אני הייתי צריך לרוץ פתאום, כי היתה התקפה בתעלה... **אלישבע**: למה לא ניגשת? **דיין**: לאן? **אלישבע**: לא ראית את אמא שלי וישבת לידי? **דיין**: קודם כל לא הייתי בטוח

להחמיץ אף אחת מהפגישות האישיות הללו.

למה מנוצל

תקציב הביטחון?

כל הנאמר לעיל לא נועד לעקוף את משה דיין או לפגוע בתדמיתו, אלא להציג שאלה בעלת חשיבות ציבורית ראשונה במעלה. אורחי מדינה, ובמיוחד אורחי מדינה

גבי רבינוביץ'

רחל כורס רבינוביץ, עוזרת למנהל השק"ט, אהובתו של משה דיין מזה 17 שנים, גילתה רק בתחילת 1970 את יחסיו של משה עם אלישבע. היא באה אינקוגניטו לראות את אלישבע בסלון השמלות של אמה.

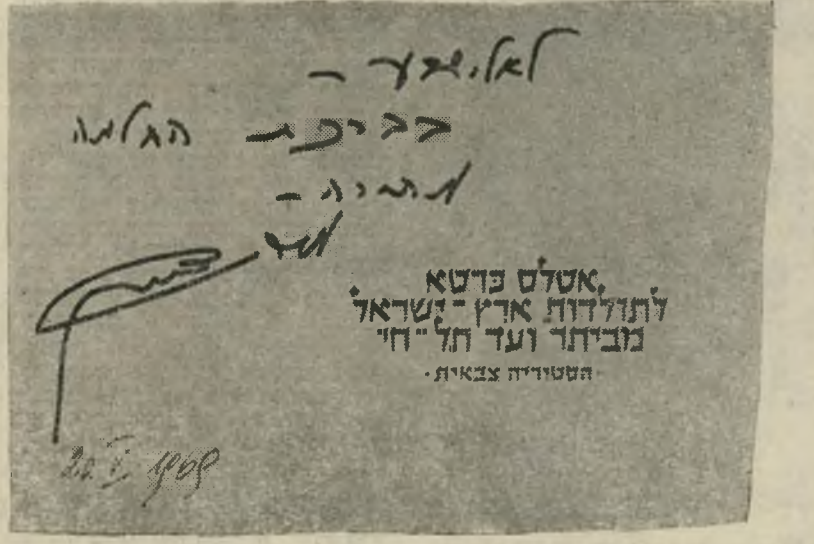
דיזנוף, אוספת את אלישבע, ומביאה אותה למקום בה בחר שר-הבטחון אותו בוקר לסעוד בחברתה את ארוחת הבוקר.

בצהריים, שוב היתה תמונה זו חוזרת על עצמה. מלצרי קפה כסית, יכלו לראות את מכוניתו של שר הבטחון נעצרת ב"רחוב דיזנוף, מול הקפה. אלישבע היתה יורדת ממנה, חוזרת מפגישת הבוקר שלה. משם היה שר-הבטחון טס לאסוף את רחל כורס ממקום עבודתה ולהסיעה למסעדה, שם בחר אותו יום לסעוד בחברתה. וחוזר חלילה.

באותה תקופה, למרות חיי המשפחה הרעועים שלו, היו עדיין למשה דיין גם התחייבויות משפחתיות. רק פלא הוא כיצד הצליח לעמוד בלוח הזמנים ולא

רות דיין, גרושתו של שר-הביטחון, ידעה אף היא על יחסיו של משה עם אלישבע. היא היתה מקבלת את השיחות הטלפונית של אלישבע צ'יזס אל משה דיין, שוחחה עימה לא פעם.

הנמצאת במצב מלחמה כפי שהיו אזרחי ישראל בתקופת מלחמת ההתשה, רשאים לצפות ששר-הבטחון שלהם יראה את בעיות הבטחון של המדינה כעסקו המר-כיו. אולם ברגע ששר בממשלה, ובמיוחד אם הוא שר-הבטחון, רואה את תפקידו כעניין שולי, המאפשר לו רק להתמסר

הקדשה שכתב משה דיין בכתב-ידו על אטלס היסטוריה צבאית שנתן במתנה לאהובתו. בברכת החלמה מהירה — משה דיין. את התאריך בתחתית הקדשה, 20.5.1969, הוסיפה אלישבע כאשר תייקה הקדשה זו בין אוסף המיסמכים המעידים על יחסיה עם משה דיין.

העיקר הבריאות!

בהקדשה כתב שר-הביטחון: "אלישבע — בברכת החלמה מהירה — משה דיין". את התאריך בתחתית הקדשה, 20.5.1969, הוסיפה אלישבע כאשר תייקה הקדשה זו בין אוסף המיסמכים המעידים על יחסיה עם משה דיין.

אשה דיין: "העולם הזה יודע הכל!"

שזאת אמא, ושנית לא רציתי שיעלי מו אותנו, אם אני אנש, אז כל ה"צלמים"...

אלישבע: היו מצלמים? **דיין**: בהחלט! ראיתי שצילמו אותן גם ככה.

אלישבע: כן, אני במקרה פגשתי שם עיתונאית אחת, היא סיפרה לי שהיא עובדת עכשיו ב"העולם הזה"... אלה (הכוונה ל"עלמת אלה זוהר) אני למדתי איתה מכיתה א', אני זכרתי אותה ואני אמרתי לה: השם שלך לא אלה! אז היא אומרת לי: כן, היא אמרה לי שהיא לא ראתה עוד דבר כזה שאני אזכור אותה עוד מכיתה א'. לא ידעתי, במקרה היא עיתונאית ב"העולם הזה"... עוד לפני זה היא צילמה אותי מיספר פעמים, בשביל מה, אני לא יודעת... **דיין**: נו, תנחשי... **אלישבע**: לנחש? אני לא יודעת...

דיין: היא תגידי — זו החברה של משה דיין. **אלישבע**: החברה של... מה פתאום היא תגידי את זה? איך היא יכולה להגידי את זה? **דיין**: "העולם הזה" יודע הכל! **אלישבע**: "העולם הזה" יודע הכל? מה פתאום? **דיין**: טוב, נעזוב את זה, הם לא מעניינים אותי עכשיו... אז את רוצה מתי שהוא לשתות קפה?...

אתה מסיבה במלון אויה, נערי כה בתקופה בה השתוללה מחמת ההתשה בשיא אכזריותה. אולם לא זאת הנקודה. השאלה היא, על חשבון מי ערך דיין את מסיבת יום ההולדת לאלישבע? האם שיזם את המחר מפיסוף, או שמא נכ"ל ללה הוצאה זו בתקציב משרד-הביטחון? מי משלם את החזקת החדרים עבור שר-הביטחון במלונות הפאר של תל-אביב וירושלים, בהם היה נהג לראות ירידה קרובה כמו

מתקציב משרד-הביטחון, זה הי מוקצב לצרכיו של שר-הביטחון, מנוצח למטרות שלא נועד להם? ב-30 ביולי 1969, יום הולדתה של אלישבע צ'יזס, ערך שר-הבטחון לכבודה מסיבה במלון אויה. לכבוד המאורע נסגר כל איזור המלון והוקם במשמרות. בחדר האוכל של המלון, שחלק ממנו נסגר כדי להבדילו משולחנותיהם של אורחי המלון האחרים, נערך שולחן ענק מכוסה כל טוב. אנשי הבטחון מנעו אותה שעה כניסת אנשים זרים למלון. ושם, סביב השולחן, חגגו משה ואלי-